

Priloga: Ključne ugotovitve v Poročilu urada EASO o stanju na področju azila v EU za leto 2014

Uvod

Letno poročilo urada EASO za leto 2014 zagotavlja celovit pregled števila in vrste prošenj za mednarodno zaščito v vseh 28 državah članicah EU ter na Norveškem in v Švici (EU+). Vsebuje pregled trendov na področju azila, vključno s ključnimi izzivi in odzivi med letom ter pomembnim institucionalnim in pravnim razvojem, in zagotavlja pregled praktičnega delovanja skupnega evropskega azilnega sistema (CEAS). Prispevke so zagotovili države članice, urad UNHCR, civilna družba, informacijski strokovnjaki in uradniki na terenu.

Ključne točke poročila

- Leta 2014 je bilo v EU+ vloženi več 660 000 prošenj za mednarodno zaščito, kar je največ od začetka zbiranja podatkov na ravni EU leta 2008.
- Največji delež evidentiranih prosilcev za azil so pomenili državljani Sirije, držav Zahodnega Balkana skupaj in Eritreje. Glavne države sprejemnice so bile: Nemčija, Švedska, Italija, Francija in Madžarska.
- Konec leta 2014 je v EU+ več kot 500 000¹ oseb čakalo na odločitev v zvezi s svojo prošnjo za azil; delež nerešenih prošenj se je v primerjavi z letom 2013 povečal za 37 %.
- Nadaljevanje krize v Siriji je bil leta 2014 za EU+ ključni izziv, saj se je število prošenj iz Sirije povečalo na več kot 128 000. To je bilo povod za uvedbo posebnih ukrepov v okviru ponovne naselitve in humanitarnega sprejema.
- Afganistan je bil lani še naprej ena od glavnih držav izvora prosilcev; 42 745 prošenj za leto 2014 je pomenilo 53-odstotno povečanje v primerjavi z letom 2013. Ta država je imela tudi največji delež mladoletnikov brez spremstva, ki so zaprosili za azil v EU+ (6 155).
- Število prošenj državljanov držav Zahodnega Balkana se je povečalo na 110 000, pri čemer imajo znaten delež državljani Srbije in Kosova.
- Prosilcev iz Ukrajine je bilo več kot 14 000, kar je 13-krat več kot leta 2013.
- Leto 2014 je zaznamovala ustanovitev sklada za azil, migracije in vključevanje (AMIF) za sedemletno obdobje s proračunom 3,137 milijarde EUR za podporo projektom v državah članicah.

Pomembni dogodki leta 2014

Sredozemska kriza

Dostop do azilnega postopka in upravljanje migracijskih tokov sta bila leta 2014 v ospredju politične razprave, saj se je število prihodov prosilcev znatno povečalo, kar je pogosto povzročilo tragične smrtne žrtve v Sredozemlju. Projektna skupina za Sredozemlje je poskušala izvedeti več o temeljnem vzroku težave in najti rešitve zanjo. Velik poudarek je bil na prvi stopnji azilnega postopka, vključno s postopkom prijave in registracije, kjer so še ostali veliki nerešeni izzivi, zlasti v državah EU+, ki se spopadajo z znatnimi in/ali nenadnimi povečanji prihodov.

Zmogljivosti za sprejem

Zaradi povečanega števila prošenj za azil leta 2014 so postale nastanitvene zmogljivosti v številnih državah premajhne, kar je opozorilo na potrebo po večji prožnosti v zvezi z zmogljivostmi za sprejem. Države članice so se odzvale z vzpostavljanjem novih zmogljivosti in zmogljivosti ob nepredvidljivih dogodkih. V zvezi s tem

¹ Številka vključuje pritožbe.

je Sodišče Evropske unije pojasnilo, da mora finančna pomoč, ki se dodeli prosilcem, omogočati, da si po potrebi poiščejo zasebno najemniško nastanitev. Številne države EU+ so se odločile za povečanje dostopa do trga dela, da bi lahko prosilci izboljšali svojo samozadostnost. V številnih državah so revidirali politike pridržanja, pri čemer je opazen trend uvajanja nadomestnih možnosti.

Razvoj nacionalnih azilnih sistemov

Številne države EU+ so zaradi povečanega števila prošenj in nerešenih primerov prestrukturirale svoje upravne organe, odgovorne za področje azila, zaposlile dodatno osebje ter reorganizirale naloge in vire. Izvedenih je bilo več ukrepov za povečanje učinkovitosti in zagotavljanje prožnega odziva na naraščajoče pritiske. Ti ukrepi vključujejo: načrte ukrepov ob nepredvidljivih dogodkih, uporabo posebnih postopkov za hitrejše odločanje, revizije nacionalnih seznamov varnih držav izvora, prednostno obravnavanje nekaterih razredov azilnih postopkov in nove tehnološke rešitve.

Pomoč urada EASO

Urad EASO je še naprej zagotavljal operativno pomoč Grčiji, Italiji, Bolgariji in Cipru ter uspešno vodil projekte o skupni obravnavi, s katerimi se je dokazala ustreznost napotitve podpornih skupin za skupno obravnavo v države članice, ter skupni projekt z Malto in Italijo v zvezi z zagotavljanjem pomoči nezakonitim migrantom. Organiziral je usposabljanje za več kot 2 800 uradnikov, odgovornih za področje azila in sprejem azilantov. Poleg tega je izvajal dejavnosti na področju zunanje razsežnosti skupaj z več državami, vključno s Turčijo, Srbijo, Jordanijo, Marokom in Tunizijo. Nadalje je vzpostavil novo zbiranje statističnih podatkov v okviru svojega sistema zgodnjega opozarjanja in pripravljenosti (EPS), za katerega mesečno vse države EU+ zagotavljajo prispevke, ki se dodajo informacijam, ki jih da na voljo Eurostat. Letno poročilo vključuje izboljšano analizo na podlagi teh novih podatkov.

Pravne zadeve

Sodišče Evropske unije je razsodilo glede pomembnih vidikov subsidiarne zaščite (zlasti pojem „notranji oboroženi spopad“ in primere resnih zdravstvenih težav) ter pojasnilo, kako lahko nacionalni organi presodijo verodostojnost izjav prosilcev za azil glede spolne usmerjenosti. Nacionalna sodišča so na podlagi posameznih okoliščin vsakega primera analizirala več ključnih pojmov v zvezi z azilom, kot sta preganjanje zaradi veroizpovedi in uporaba različnih oblik zaščite (status begunca in subsidiarna zaščita).

Ranljive skupine

Preteklo leto je za mednarodno zaščito zaprosilo več kot 24 000 mladoletnikov brez spremstva. Države EU+ so se zavezale, da bodo ranljivim skupinam, kot so mladoletniki brez spremstva, invalidi ter žrtve trgovine z ljudmi, nasilja in mučenja, pomagale v njihovi stiski ter zagotovile specializirane storitve azilnega postopka za obravnavanje njihovih potreb.

Izboljšane storitve

Številne države EU+ so za izboljšanje standarda svojih storitev v skladu z nedavnimi spremembami svežnja zakonodaje EU o azilu revidirale svoje politike o pravni pomoči, informacijah in tolmačenju. Leta 2014 so ta področja pomenila velik izziv, zlasti glede na povečano povpraševanje in pogosto omejene specializirane vire.

Primerljivost

V različne države članice prihajajo prosilci za azil, ki se med seboj bistveno razlikujejo in imajo različne razloge. V poročilu je v poglavju o primerljivosti poudarjeno, da lahko na odločitve prosilcev za azil pri izbiri nekaterih namembnih krajev vplivajo dejavniki, kot so prisotnost diaspore, stopnja priznanja azila, zgodovinske in jezikovne povezave, ugodnosti, ki jo zagotavljajo države članice, ter čas obravnave prošenj, nobenega od njih pa ni mogoče obravnavati ločeno.

Strategija za prihodnost

Evropska komisija je na podlagi razprave iz leta 2014 določila nove smernice za evropsko azilno politiko in jih objavila v sporočilu *Evropska agenda o migracijah* (EAM) maja 2015. Predlagano je bilo takojšnje ukrepanje za reševanje življenj, boj proti kriminalnim mrežam tihotapcev, odzivanje na veliko število priseljencev znotraj EU s premestitvami ter razvoj skupnega pristopa k ponovni naselitvi. Urad EASO bo imel ključno vlogo v več navedenih ukrepih, vključno z ukrepi na področjih skupne obravnave prošenj za azil, boja proti mrežam tihotapcev, premestitev, ponovne naselitve in sprejema prosilcev.